

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrůznějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně,

kteřou určuje škola dle svých možností a kterou vymezení ve svém ŠVP podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespoň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimálně úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému předávání informací, vědomostí a prožitků získaných z interakce se světem a se sebou samým, k vyjádření vlastních potřeb a k prezentaci názorů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládnutí základních pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a jejich respektování;
- utváření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunikačních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunikačními partnery;
- tvořivé práci nejen s věcným, ale i s uměleckým textem, jež vede k porozumění významové výstavbě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytváření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytváření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových preferencí a k citlivému vnímání okolního světa i sebe sama.

1.1.1. Ruský jazyk - cizí jazyk

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět první CJ vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk v RVP G. Předmět první cizí jazyk zahrnuje učivo, po jehož zvládnutí je žák schopen používat tento jazyk aktivně v rovině poslechových, řečových a reproduktivních (čtení, psaní) dovedností, a to na úrovni přímo závislé na délce a intenzitě studia. Obsahem studia je nejen jazyk samotný, ale i kultury zemí tento jazyk používající (kulturní, politické, geografické a historické údaje o těchto zemích).

Do obsahu předmětu první cizí jazyk jsou integrována průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova

Časové a organizační vymezení předmětu:

První cizí jazyk se vyučuje ve všech ročnících pětiletého studia (viz učební plán předmětu).

Výuka cizího jazyka probíhá formou konzultačních hodin. Stěžejním je ale samostudium s využitím všech dostupných prostředků: internet, televize, rozhlas, knihovna, cizojazyčné noviny a časopisy, kurzy cizích jazyků v jazykových školách a pod.

Výuka je realizována v běžných třídách, dle možnosti je umísťována i do jazykových učeben vybavených videem, televizorem, poslechovou technikou.

Jazyková výuka, která je založená na komunikaci a způsobu vedení komunikace, nabízí de facto všechny formy realizace vyučovacího procesu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- poskytne žákům přehled látky, který budou v průběhu roku probírat, a tím jim umožní sledovat postupný pokrok v učení
- zakotvuje u žáků znalosti z gramatiky a osvojení si jejich pravidel pomocí gramatických tabulek, které žáci sami doplňují, a také pomocí vhodných cvičení, na kterých žáci aplikují své znalosti gramatiky
- představuje novou slovní zásobu pomocí obrazové nápovědy
- porozumění textu ověřuje vhodně volenými otázkami a aktivitami, a to ve dvou fázích: porozumění hlavní dějové linii a porozumění nových výrazů a frází

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává takové úkoly, které vyžadují různé studijní dovednosti
- nabízí žákům texty na jim známá a blízká témata, která souvisí také s jinými předměty
- zadává simulaci reálných situací, při kterých žáci uplatní nejen znalosti z cizího jazyka, ale i svůj, osobní, kreativní přístup k danému problému
- zadává úkoly, při jejichž realizaci žák využívá osobní počítač s jeho různými praktickými programy a internet jako zdroj informací

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává žákům střídavě různá cvičení k procvičování čtení, psaní, poslechu a mluvení; vede je tak k osvojení si plynulé a efektivní komunikaci
- procvičuje jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí poslechů audio-nahrávek rodilých mluvčích a čtením autentických textů
- zadává samostatnou písemnou práci na konci každé lekce, ve které žáci prokážou nejen své jazykové dovednosti, ale také vyjádří svůj názor či postoj k situaci pomocí různých slohových útvarů
- zařazuje diskuse na aktuální a žákům blízké téma

Kompetence sociální a personální

Učitel

- rozvíjí schopnost žáků vyhodnotit chování lidí, zaujmout stanovisko k problematice či situaci čtením článků popisující skutečnou událost
- témata pro písemné práce vybírá tak, aby žáci psali o svých názorech a životních postojích

- představuje jazykové funkce v kontextu příběhu mladých lidí, s nimiž se žák může ztotožnit
- zařazuje diskuse na aktuální a žákům blízké téma
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích i v menších skupinkách

Kompetence občanská

Učitel

- v diskusi po přečtení populárně naučných textů poukazuje na každodenní život lidí na celém světě
- seznamuje žáky s kulturou jiných států světa a vhodně volenými otázkami dovede žáky ke srovnání různých kultur a jejich respektování
- využívá situační dialogy v učebnici k diskusi o vztahu mezi osobními zájmy jedince a zájmy širší skupiny

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV	V
Dotace	1	0,75	1	1	2
Povinnost (skupina)	volitelný (Cizí jazyk)	volitelný (Cizí jazyk)	volitelný (Cizí jazyk)	volitelný (Cizí jazyk)	volitelný (Cizí jazyk)
Dotace skupiny	0	0	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
  - Média a mediální produkce
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
  - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
  - Základní problémy sociokulturních rozdílů
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
  - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
  - Sociální komunikace
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
  - Vzdělávání v Evropě a ve světě
  - Žijeme v Evropě

1. ročník - dotace: 1

Fonetika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů 	<ul style="list-style-type: none"> - zvuková výstavba slova, zvuková stránka věty, intonace věty oznamovací, rozkazovací a tázací (s tázacími slovy i bez nich)

Pravopis

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média 	zákonitosti vyplývající z psané podoby jazyka pro frázování a intonaci

Gramatika

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule 	-rod podstatných jmen se zřetelem k rozdílu proti češtině (lexikálně) skloňování podstatných jmen typů завод, школа, правило, день, неделя, задание v rámci frekventovaných syntaktických struktur -skloňování přídavných jmen typů НОВЫЙ, МОЛОДОЙ, ЛЕТНИЙ -zájmena: skloňování zájmen osobních, přivlastňovacích, ukazovacích a tázacích ve frekventovaných syntaktických strukturách - číslovky lexikálně základní číslovky 1 – 100, тысяча, миллион v 1. a 4. pádě tvoření a skloňování číslovek řadových - slovesa typu читать, говорить v přítomném, budoucím a minulém čase praktické užívání tvarů nejfrekventovanějších sloves se změnou souhlásek typu писать, сказать, ходить v přítomném, minulém a budoucím čase

Slovní zásoba a tematické okruhy

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou 	-produktivní osvojování nových lexikálních jednotek v rámci probíraných tematických okruhů a komunikativních situací -receptivní osvojení menšího počtu dalších lexikálních jednotek v souvislosti s poslechem a četbou doplňkových materiálů -postoj, názor, stanovisko – souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba, zákaz, příkaz - oblast osobnostní – identita, způsob vnímání sebe sama, světový názor -kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání, odpověď, osobní dopis – oblast osobní – cizí domov, krajina, společenské vztahy, blízcí lidé, spolupracovníci, REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA

	-vztahy s Českou republikou
průřezová témata	
OSV: SK VMEGS: ŽE MuV: VMSSMLRKP	

2. ročník - dotace: 0,75

Fonetika	
výstupy	učivo
	- zvuková stránka jazyka - místo a intenzita přízvuku - intonace vět

Pravopis	
výstupy	učivo
	- základní vztahy mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka

Gramatika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace • adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů 	- podstatná jména – nesklonná podstatná jména, např. метро, кино, радио - přídavná jména – tvary 2.a 3. stupně se slovy более, самый - zájmena – osobní, přivlastňovací, ukazovací a tázací – skloňování - slovesa – tvary rozkazovacího způsobu, zvrtná slovesa, podmiňovací způsob

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace • porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma 	- emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, překvapení, údiv, obava, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach - morální postoje a funkce – omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání, odsouzení - kratší písemný projev – úřední dopis, žádost, inzerát,

	- oblast osobnostní – identita, způsob vnímání sebe sama, světonázor REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA - život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti
průřezová témata	
OSV: SK VMEGS: ŽE MuV: VMSSMLRKP MeV: MMP	

3. ročník - dotace: 1

Fonetika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích 	- místo přízvuku v produktivně osvojovaných slovech a jejich tvarech včetně přízvuku pohyblivého

Pravopis	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi 	- pravopis předpon typu раз-/рас-, из-/ис-, без-/бес- - funkční užití měkkého a tvrdého znaku

Gramatika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související 	- struktury s infinitivem typu Мне ехать в Прагу. Не позвонить ли мне? Открыть окно? Тебе бы отдохнуть. - slovesné vazby odlišné od češtiny Podstatná jména - odchýlné tvary podstatných jmen v množném čísle, např. друзья, города, ребята, англичане Zájmena - zájmena neurčitá a záporná Slovesa - funkční používání sloves pohybu - tvoření pasiva

Slovní zásoba a tematické okruhy

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi přednese souvislý projev na zadané téma 	<ul style="list-style-type: none"> delší písemný projev – podrobný životopis, vypravování samostatný ústní projev – popis, shrnutí, srovnání, vyprávění, oznámení, prezentace, reprodukce textu oblast vzdělávací – primární, sekundární a terciární školství v ČR a v zemích studovaného jazyka, naučné společnosti a kluby, profesní instituce, povolání a tituly vzdělávacích institucí, studentské shromáždění, vybavení učeben, práce v učebnách, debaty a diskuse, anotace, výtahy <p>REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> literatura, významná díla a autoři věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti
průřezová témata	
<p>OSV: SK, SaS VMEGS: HPMRS MuV: ZPSR MeV: RMMD</p>	

4. ročník - dotace: 1

Fonetika

výstupy	učivo
	- intonace v rámci souvětí

Pravopis

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů 	- psaní velkých písmen (názvy států, důležité zeměpisné názvy, významné mezinárodní organizace)

Gramatika

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko 	<ul style="list-style-type: none"> jednočlenné věty typu Светает. vyjadřování souřadných vztahů spojkami ни-ни, не только-но и, или-или, поэтому

	<p>Podstatná jména</p> <ul style="list-style-type: none"> - skloňování podstatných jmen osobních na -ов, -ев, -иH - přídavná jména slovesná – lexikálně Číslovky - číslovky neurčité a násobné - rozlišování dokonavého a nedokonavého vidu sloves (lexikálně)
--	--

Slovní zásoba a tematické okruhy

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce • odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů • při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů 	<ul style="list-style-type: none"> - delší písemný projev – úvaha, esej - interakce – formální i neformální rozhovor, diskuse, korespondence, strukturovaný pohovor, náhodné situace v osobním i profesním životě, komunikace prostřednictvím telefonu a dalších médií - oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok <p>REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - literatura, významná díla a autoři - média a jejich účinky na jednotlivce a společnost

průřezová témata

OSV: SaS
VMEGS: VES
MuV: VMSSMLRKP
MeV: MPJV

5. ročník - dotace: 2

Fonetika

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích 	<ul style="list-style-type: none"> - místo přízvuku v produktivně osvojovaných slovech a jejich tvarech včetně přízvuku pohyblivého

Pravopis

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související 	<ul style="list-style-type: none"> - pravopis lexikálních jednotek a mluvnických tvarů určených k produktivnímu

Gramatika

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů 	<ul style="list-style-type: none"> - přídavná jména - číslovky - zájmena – osobní, přivlastňovací, ukazovací a tázací – skloňování - slovesa – tvary rozkazovacího způsobu,

Slovní zásoba a tematické okruhy

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře ● volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu ● využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma 	<ul style="list-style-type: none"> - delší písemný projev – podrobný popis, odborný popis - čtený či slyšený text – jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, popisné, faktografické, dokumentární, imaginativní i umělecké - samostatný ústní projev – popis, shrnutí, srovnání, vyprávění, oznámení, prezentace, reprodukce textu - informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná hlášení, telefon - oblast pracovní – státní správa, firmy, průmysl, zemědělství, méně časté profese, nástroje a zařízení, pracovní události, pracovní smlouva, obchodní dopis, reklamní materiály, návody, popis práce, bezpečnost práce <p>REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - politické a ekonomické postavení ve světě - stručná charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury - aktuální události a dění většího významu

průřezová témata

OSV: PRVO
VMEGS: VES
MuV: VMSSMLRKP
MeV: UMPVM